

- HUKUKA GİRİŞ -

①

HUKUKUN BİLGİ KAYNAKLARI VE ATIF USÜLLERİ

İçerir. Mevzuat - Yargı Kararları - Bilimsel Eserler

Birincisi Mevzuat Anayasa, kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, uluslararası antlaşmalar, yönetmelik ve diğer düzenleyici işlemlerden oluşur. En sağlam kaynağı Resmi Gazete'dir. CB'ca yayımlanır.

www.resmigezete.gov.tr

Konun, CB kararnamesi, yönetmeliklere www.mevzuat.gov.tr

kanun hazırlık çalışmaları, gerekçelere, TBMM → www.tbmm.gov.tr

Yargı Kararları:

Anayasa Mah. Kararları Resmi Gazetede ve Anayasa Mah. Kar. Dergisi
www.anayasa.gov.tr

Yargıtay kararları: Yargıtay Kararları Dergisinde yayımlanır.
www.karararama.yargitay.gov.tr

Danıştay kararları: 1971'e kadar Danıştay Kararları Dergisi
1971'den sonra Danıştay Dergisi
2003-2004 → Danıştay Kararları Dergisi
http://emsal.danistay.uyap.gov.

Uyşmazlık Mah. Kar → www.uyşmazlik.gov.tr
Resmi Gazete'de yayımlanır.

Tarihsel Bilgi: 2017'den önce Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek
İdare Mahkemesi ↓ AYD ↓ AYİDD

Bilimsel Eserleri

Genel Eserler - monografiler - makaleler

1. Hukuk Dergileri

II ATIF USÜLLERİ

Atıf Usûlleri, bir ddev veya makalede, bir dilekce, bir hukuki gdrge te, bir raporda, kendisinden alıntı yapılan mevzuat, idtihat ve bilimsel eserleri kaynak gsterirken uyulması gereken kurallardır.

Mevzuata Atıf Usûlleri :

1. Kanunlar : Kabul Tarihi + sayısı + ismi
30 Kasım 2017 Tarih ve 7062 Sayılı Yüksek Serim Kurdu
nun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun

* Tarihlerdeki ay sayıyla gbulkebilir

* Kanunlar, ad söylenmeden de zikredilebilir. 30 Kasım 2017 tarih ve 7062 sayılı Kanun

* Tarih söylenmeden de zikredilebilir. 7062 sayılı Kanun

* Türk Medeni K, Türk Ceza K gibi temel kanunlarda tarih ve sayı belirtilmeyebilir.

* TC döneminde 14.000 'den fazla kanun vardır.
Son kanun 7245 sayılı.

2. Anayasalar : 7 Kasım 1982 tarih ve 2309 sayılı TC Anayasası
Tarihe ve sayıya gerek yok.

3. Uluslararası ant ve sözleşmeler :

İmza tarih - yer - adı

11 Mart 2015 tarihinde Ankara'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Asteri Eğitim
iş Birliği Antlaşması (Resmî Gazete, 22 Eylül 2018, Sayı 35415)

4. Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri

1 Mayıs 2019 tarih ve 34 sayılı Türkiye Adalet Akademisi
Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (RG, 2 Mayıs 2019
Sayı 30762)

5. Kanun Hükmünde Kararname

Kabul tarihi + sayısı + ismi

2 Temmuz 2018 tarih ve KHK/ 702 sayılı Nükleer Dözenk
me Kurulunun Teşkilat ve Görevleri ile Bazı Kanunlarda Değişik
lik yapılması Hakkında KHK

* KHK kabılmıştır.

Tüzükler : 2017 Anayasa değişikliğiyle tüzüklere son verilmiştir. Yürürlükteki tüzükler de yürürlükten kaldırılmadıkça yürürlükte kalmaya devam edecekler.

28 Temmuz 2008 tarih ve 2008/14.004 sayılı --- Tüzük

Yönetmelikler: CB yönetmelikleri CB karara yürürlüğe konulmakta. RA'de önce CB kararı daha sonra da yönetmelik metni yayınlamak vardır. CB kararının kabul tarihi belirtilir.

→ 25 Mayıs 2019 tarih ve 2015 sayılı CB Kararı ile yürürlüğe konulan "Kurumlar Arası Geçici Görevlendirme Yönetmeliği"

* Diğer yönetmelikler

12 Mayıs 2019 tarih ve 30772 sayılı RG'de yayınlanan Gelir İhhi. Hukuk Fakültesi Lisans Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliği

Madde - Fıkra - Bentlerin Zikriyatı:

Maddelerin birden fazla ~~fıkra~~ paragraf varsa → fıkra
Fıkralar kendi içinde 'cumleden' oluşur.

Fıkranın içerisinde sıralama varsa "bent"

Kısaltma kullanılacaksa madde → m fıkra → f bent → b

AY, m. 90/2 → Anayasanın 90. maddesinin ikinci fıkrası

m. 111/2 - C → 111. maddenin ikinci fıkrasının c bendi

Mahkeme Kararlarına Atıf İstisna

1. Anayasa Mah. Kararlarına Atıf

Anayasa mah; 14 Aralık 2016 Tarih ve E. 2016/148, 2016/189 sayılı karar, Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi, sayı 54, Cilt 4, s. 37-42

E. 2016/148 → 2016 yılında açılan 148. dava

K. 2016/189 → 2016 yılında verdiği 189. karar

Anayasa Mah. Bireysel Başvuru Kararları:

Kararlara <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/>

Önemli kararlara RG

Anayasa Mahkemesi, İkinci Bölüm, 19 Nisan 2018 Tarih ve 2014/5232 Bireysel Başvuru Numaralı Kemal Güzler Kararı

Yargıtay Kararları:

- Yargıtay Dördüncü Hukuk Dairesi, 17 Kasım 1986 Tarih ve 1 E.1986/4898, K.1986/7786 sayılı kararı, Yargıtay Kararlar Dergisi, Cilt 13, Sayı 2, s.200

Danıştay Kararları:

Danıştay Sekizinci Dairesi, 4 Kasım 2015 Tarih ve E.2015/5182 K.2015/4932 sayılı karar, Danıştay Dergisi, Sayı 141

⇒ <https://emsal.danistay.uyap.gov.tr>

Uyumsuzluk Mahkemesi Kararları

Uyumsuzluk Mahkemesi, 20 Mayıs 2019 Tarih ve E.2018/900 K.2019/1367 sayılı karar, Resmi Gazete, 20 Haziran 2019 sayı 30807

Bilimsel Esere Atıf

Kitaplara Atıf → Yazarın Adı - Soyadı

- Kitabın - Şehir - Yayınevi - Baskı - Yıl - Sayf. Başlığı sayısı

* Kitabın başlığı italik yazılır.

Makalelere Atıf → Yazarın Adı - Soyadı - makale başlığı - Derginin Adı - Cilt - Yıl - Sayı - Sayfa

* Derginin Adı italik, Başlık tırnak içinde olmalı.

* Bibliyografik kâğıtlarda yazarların unvanları yazılmaz.

* Yazarlar üçten fazlaysa ilk yazardan sonra "ve diğerleri" anlamına gelen latince "et al" kısaltması kullanılır.

* Kitap veya makale çeviri ise, kitap veya makale isminden sonra çevirinin ömi yapılmalı. çeviren "çev" olarak kısaltılır.

Derlemedeki Bir Çalışmaya Atıf:

Yazarın - "Çalışmanın in Derleyenin - Derlemenin , şehir , ②
Ad-Soyadı Başlığı " Adı-Soyadı Başlığı
Yayınevi - Yayıncı Yılı - Sayfa Numarası

Yayınlanmış Tebliğe Atıf:

Yazarın - "Tebliğin (Sempozyumun
Ad-Soyadı Başlığı " Adı, yeri, tarihli , in (Yasa
Editörün Adı) Sempozyum
Yayınevi , Yıl , Sayfa Numarası
Kitabın Adı

Yayınlanmamış Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerine Atıf

Yazarın - Tez in Danışman - Üniversite - Yayınlanmamış - Kabul
Ad-Soyadı Adı Ad-Soyadı Adı tez/doktora Yılı

İnternet Kaynaklarına Atıf

Yazarın adı - "Yazarın" - URL - Erişim - Sayfa
Soyadı başlığı adresi Tarihi numarası
(meburi değil) (İhtemli)

* Aynı kaynağı tekrar atıf yapmak:

Ergun Özbudun , Türk Anayasası Hukuku , Ankara , Yetkin , 20. Baskı , 2020
s. 83

Özbudun , op.cit , s.34 → op. cit (adı geçen eser)

* Araya başka atıf girmeden aynı kaynağa yapılan ikinci atıfta "ibid"
yazılır. Aynı anlamı gelir.

1. Ergun Özbudun , Türk Anayasa Hukuku , Ankara , Yetkin , 20. Baskı , 2020 , s. 33
2. Yüksel metin , Anayasanın yorumlanması , Ankara , Asil , 2008 , s. 76
3. Özbudun , op. cit , s. 34
4. Ibid , s. 38
5. Ibid . (Aynı sayfa)

* Tekrarlayan atıflarda , yazarın birden fazla kitabı veya makalesi
varsa , yazarın soyadından sonra kitap ismi yazılmalı.

Özbudun , Türk Anayasası Hukuku , op.cit , s. 45

Bir yargıya: Edevin sonunda kaynaklar belli bir sıralamaya göre yazılır.

* Yazdın saydın önce yazılır, virgöl konulur.
Yazdın saydın büyük, isim parantez içine de alınabilir.

BESERİ DAVRANIŞ KURALLARI

→ Henry de Bracton

Non Sub Homine, Sed Sub Lege (insana değil, ^{konu} kanuna itaat)

Kurallığın önemi: Burdeau, insan insana itaat etmemek için devleti icat etti diyor. Kurallar insanlara güvenlik sağlar. Kural, önceden konulan ilan edilen ve uygulandıktan sonra geçmişe etkili olarak değiştirilemeyen bir şeydir. "Kendi koyduğum kuralları uy"

Beseri Davranış Kurallarının Ortak Özellikleri

1. **Normatiflik:** Emir, Yasak, izin! Beseri davranış kuralları daima emir, yasak, izin veya yetki içeren kurallardır. Bu yasaya, izin veya yetkiye "olması gereken" denir. Bu özellik normatiflik denir.

2. **Konusu,** İnsan davranışlarıdır.

3. **Beseri Davranış Kurallarının koyucusu:** İnsan iradesi

Emir, yasak, izin insanlar tarafından konulur.

4. **Müeyyidesi:** Müeyyide yaptırım demek. Kuralı ihlal edene karşı gösterilen hoş olmayan tepkidir.

Hukuk Kuralları

* Hukuk kuralları normatiftir. Kanundaki belirsizliklerde normatiftir.

* Konusu insan davranışlarıdır. İnsan değildir. İnsanın hayvana olan davranışını da inceler.

* İnsan kuralın emrettiği beseri davranışın süjesi ve objesi olabilir. Süje daima insan. Obje insan, hayvan, canlı olabilir.

* Bir insanın diğer bir insan yahut insanlar karşısındaki hukuki davranış, bireysel veya kolektif olabilir. (Hans Kelsen)

* Bir işlemin hukuk kuralı olması için herşeyden önce insan davranışını incelemesi gerekir

kelimenin belirttiği gibi, geçen bir hukuk kuralından bahsedebilmek için her şeyden önce bu kurala aykırı davranış imkanının mevcut olması gerekir.

Hukuk Kurallarının Kaynağı: İnsan İradesi

Hukuk kuralı insan iradesinin bir ürünüdür, kural kavramı irade kavramını varsayar. Kural kayan irade yoksa kural da yoktur.

Hukuk kurallarının diğer beşeri davranış kurallarından nasıl ayrıldığı sorunu, hukukun "hukukilik" başlığı altında incelenir.

Hukuk Kurallarının Müeyyidesi: Cebir

Müeyyide: kuralın ihlaline bir tepki olarak gösterilen cebir işlemi

Cebir işlemiyle, yasama son verilmesi, maddi ve manevi varlığa zarar verilmesi, özgürlüğün kısıtlanması, ekonomik varlığa dokunulması gibi bir kötüluğun, kuralı ihlal edene, onun iradesi' hilafına, gerektirir fiziki güç kullanılarak uygulanması anlatılmak istenmektedir.

* Hukuk kuralları, beşeri irade tarafından konulan ve beşeri davranışları düzenleyen ve cebir ile müeyyidelendirilmiş emir, yasak ve iktidardır.

2. Din Kuralları

Tanrı trf konukluğuna ve peygamberler vasıtasıyla bizlere ulaşmış bulunduğuna inanılan bir takım emir ve yasaklardır.

Din Kuralları ile Hukuk Kuralları arasındaki farklar

* Din kuralları, hukuk kurallarına nazaran daha yavaş değişir.

• **Amacı Bakımından:** Bazılarına göre din kuralları ilahi adaletli, hukuk kuralları nesnel adaletli sağlar. Bazılarına göre ise, her ikisi de toplumda barış, huzur ve güvenliği sağlar.

• **Kaynak Bakımından:** Hukuk kuralların kaynağı beşeri irade, ~~ilahi~~ dini kuralların kaynağı ilahi irade.

• **Muhatabları Bakımından:** Her ikisinde de insanlardır.

• **Müeyyide:** Hukuk kuralların müeyyidesi dünyevidir. Dini kurallarda cehennem azabıdır. Cehennem azabı müeyyide olmaz çünkü bu dünyada verilmedi. Ama cehennem korkusu müeyyide olur manevidir.

Din kuralları, ilahi irade tarafından konulduğuna inanılan ve beşerî davranışları düzenleyen, bu dünyada cehennem azabı çekmek korkusu ile müeyyidelendirilen emir ve yasaklardır.

Ahlak Kuralları

İnsanların gerek kendilerine, gerekse diğer insanlara karşı olan değerlerini gösteren ve düzenleyen birtakım davranış kurallarıdır.

- **Kişisel (Subjektif)**

- **Toplumsal (Objektif) Ahlak K.**

Ahlak - Hukuk K. arasındaki farklar

- **Amacı:** Amaç bakımından yaklaşılamaz. Amaçla ilgili sorunlar değ içeriksel sorunlardır. Değer yargılarını ilgilendirir. Nörecelik ilkesi hakimdir.
- **Dislik - İlik Bakımından:** Ahlak k., kişinin kendisine ve başkalarına olan davranışlarını inceler. Hukuk, kişinin dış dünyaya yansıyan davranışlarıyla uğraşmaz.
- **Kaynak bakımından:** Hukukta kaynak insandır. Ahlak da vicdandır. muhatabı yine kendisidir. Ahlak otonom, hukuk heteronomdur. Hukukun kaynağı dışta, ahlak da içtedir.
- **Muhattapları bakımından:** Hukuk k. muhatabı ile kaynağı farklı kişiler. Ahlak da aynı kişi.
- **Uygulayıcıları bakımından:** Kural ihlalinde hukukta makamlar, yetkiler vardır. Ahlak da kişinin vicdını vardır.
- **Hak - Edev bakımından:** Hukuk k. kişilere hak ve yükümlülük getirir. Ahlak k. ise kişilere sadece edev yükler, yetki vermez.
- **Müeyyide bakımından:** Hukukta → cebri Ahlak da vicdani rahatlıklar doğurur.

Ahlak kuralları, insanın kendi vicdanı trf konulan, insanın kendi davranışlarını düzenleyen ve vicdan azabı ile müeyyidele diriilmiş emir ve yasaklardır.

- Görgü Kuralları -

Aynı çevreye mensup kişiler tarafından uyulan ve kişilerin ⁽³⁾ benzerleri ile karşılaştıkları zaman takınmaları gereken davranış biçimleri tiz iconusro, yeme içme usulleri, oturma biçimi, içki ve benzeri törenlerde giyinme ve hareket tarzlarını gösteren kurallardır.

Misafirleri karşılamak görgü iken, TC'de yabancı misafirleri nasıl karşılayacağı kanunla düzenlenmiştir.

Farkları.

- Kaynak bakımından: Hukuk → devlet görgü → belirli bir çevre
- muhatap bak: muhatap insandır. Hukuk k muhatap o ülkedeki tüm insanlarken, görgü k, bulunduğu toplumsal çevre
- müeyyide bak. = Görgü kuralında ihlal yapan kişi o toplum trf saygısız, kaba, görgüsüzlük olarak nitelendirilir. Görgü duruma düşer

- Örf ve Adet Kuralları -

Örf ve adet kuralları 2'ye ayrılır. Çünkü bazı örf-adetler hukuk kuralı olarak geçerlidir. Bazıları hukuken geçersizdir ama toplum sal hayatı düzenler.

1. Hukukî Örf ve adet kuralları

Hukukun kaynağıdır. Hakim bunları uygulayarak karar verebilir

2. Alenide Örf ve adet kuralları

Toplum içinde uzun zamandan beri tekrarlanan ve toplumun kendisine uygulamasını zorunlu saydığı ortak davranış kurallarıdır.

2 unsurla tanımlanmaktadır

1. Maddî unsur

Bir davranışın örf-adet olabilmesi için eskiden beri sürekli olarak tekrarlanan bir davranış olmalı.

2. Manevî unsur

Gök eski zamandan beri tekrarlanan davranış biçiminin bir örf ve adet kuralı haline gelebilmesi için o davranışa uygulamasının zorunlu olduğu yolunda toplumda genel bir inang olmalı.

Alelade ğrf - adet h. - hukuk k. karşılaştırılması

1. Kaynak bakımından: Hukuk k. kaynağı bu konuda yetkilendirilmiş kişi ve kurum tarafından, dâimî olarak tespit edilmiş usullerle yapılır. merkezileştirilmiştir. Alelade ğrf ve adet kuralları, uzun zaman boyunca bireylerin aynı şekilde davranması. Toplum üyeleri tarafından yapılır. Muhattapları bu kuralların üretilmesine katılırlar. Ademi merkezileştirilmiştir.

2. Muhattapları bakımından

Hukuk → aynı ülkedeki insanlar

Ğrf - Adet → belirli bir toplumsal çevre içinde bulunan insanlar.

3. Uygulayıcıları bakımından: Hukuk k. → yetkili kişi - makam

Ğrf - adet → toplumsal çevre

4. Müeyyide bakımından: Ayıplama, kinama, dâime, linc, alelade ğrf ve adet kurallarının müeyyidesidir.

Müeyyideleri bakımından ğrf ve adet kurallarının cezaları

Teamiî: ihlal durumunda ayıplama, kinama gibi hafif müeyyideleri olan ğrf ve adet kuralıdır.

Adet: ihlalinde "gruptan atma"

Ğrf: ihlalinde "kişinin şeref bütünlüğüne zarar verme" ve "öldürülme"

Ğrf'ler - hukuk kuralları gibi niteliktedir. Ama ğrf öğütü ve merkezi değildir.

"Ğrf ve adet kuralları içinde yasaklanan sosyal çevre tarafından sürekli tekrarlanmak suretiyle konulan, beşeri davranışları düzenleyen ve uyarma, kinama, dışlama ve linc gibi çok değişik müeyyideleri olabilen emir ve yasaklardır."

- Haydut Cezası Kuralları -

Haydut cezası kuralları ile hukuk k. arasında büyük benzerlik vardır. Haydut cezası k., normatif niteliktedir. Konusu bu cezanın mensubu olan ve olmayan insanlar. Haydut cezasının lideri kuralları koyar.

Cete ile hukuk kuralları arasındaki fark?

İkisinin de müeyyidesi cebirdir. Ama hukukun sahip olduğu polis ve ordu teşkilatı, cete düzeninin uyguladığı cebrden daha büyüktür.

Devlet ile cetenin arasındaki fark cebrin niteliği değil niceliği dir. Holıyut cete devleti cebr kullanarak yeneliyor, cete devlet konumuna geçer.

Hukukla ilgili Bazı Kavramlar

Hukuk kelimesinin Anlamları

- * Hukuk; arapça hak kelimesinin çoğuludur. Hak anlamı ise ıbranicede Tanrıya, tosa veya metale oyna ve kazına anlamına gelir.
- * Yani hukuk; sağlam zemine yasılan, taşınan ve herkesçe görülebilen ve cobuk silinmeyen bir şey olduğunu söyleyebiliriz.
- * Hukuk bazen iki kişi arasındaki dostluk ilişkisini anlatır.
- * Bazen de hukuk "bağlayıcı kurallar sistemini" ifade eder.
- Hukuk, "hukuk kurallarını inceleyen bilim dalı" anlamında kullanılır.
- Hukuk kelimesi bazen özel hukuk anlamı çıkarılır.

Türkiye'de Hukuk kelimesi

Osmanlıda hukuk kelimesi yerine "şariat", "fıkıh" kelimeleri vardı.

Hukuk kelimesini ilk **Avusturyalı Ottokar Freiherr Khatı Hukuk-ı Miel** de kullandı. Bugünkü anlamdaki hukuk kelimesi 1874'de Mekteb-i Hukuk'ta kullanıldı.

Pozitif Hukuk - Tabii Hukuk

Pozitif (Müşpet) Hukuk: Belli bir ülkede ve belirli bir zamanda yürürlükte olan hukukal denir.

Bazen "yürürlükteki hukuk - mevzu hukuk - mevzuat" denir.
"olan hukuk" da denir.

Tabii Hukuk: Doğal hukuk. Olan değil, olması gereken hukuktur. Bu anlayışta hukuk, adalet kavramıyla eşdeğerdir.

Norm, kural, ilke, kanun, model anlamına gelir.

Hukuk normu bir "emre" işaret eder. Hukuk normu, ya belirli bir insan davranışı emreder, belli bir davranışı yasaklayan, ya belli bir davranışa izin veren, yetki veren ve insan iradesinin ürünüdür.

Maddî Varlık: Bir işlemin maddî varlığıyla, o işlemin somut taşıyıcının yani bir belge, şâun, ritüelin tele kelimeyle bir **instrumentum**'un varlığı anlatılmak istenmektedir.

Örf ve adet kurallarında bir instrumentum'u vardır. Hukuk normu için geçerli ilk ön koşul, maddi varlığa sahip olması

Normatiflik: Norm, bir islemin metne değil, anlamıdır. Normatiflik sorunu, anlam sorunuudur.

Hukukilik: Bir hukuk kuralını diğer sosyal davranışlardan ayıran özelliktir. Bu özellik "**lex** maejykt"

Bağlayıcılık: Hukuk kuralının, muhataplarını belli bir davranış yapmaya ya veya yapmamaya zorlamasıdır.

Geçerlilik: Hukuki sonucu doğurmak için gerekli koşulları yerine getiren norma atfedilen nitelik, olarak tanımlanmaktadır. Norm, belirli bir hukuk düzenine aidiyetle belirlenir. Bu anlayışta geçerlilik **membership** anlamına gelir. Bir normun geçerliliği daima başka bir normdan gelir.

Adillik: Bir normun adillik sorunu, o normun belli bir hukuk düzeninin esinlendiği ideallere cevap verip vermediği sorunu. Gerçek dünya ile ideal dünya arasında uyum varsa, bu norm adilidir.

Etklilik: Bir normun etkinliğini belirlemek için, o normun emrettiği şey ile bu normun muhataplarının davranışları arasında karşılaştırma yapılır.

Bir norm, belirli bir zaman diliminde, belirli bir insan grubu tarafından izlenmişse, norma tek kelimeyle hayat etmişse normun etkinliği söz konusudur.

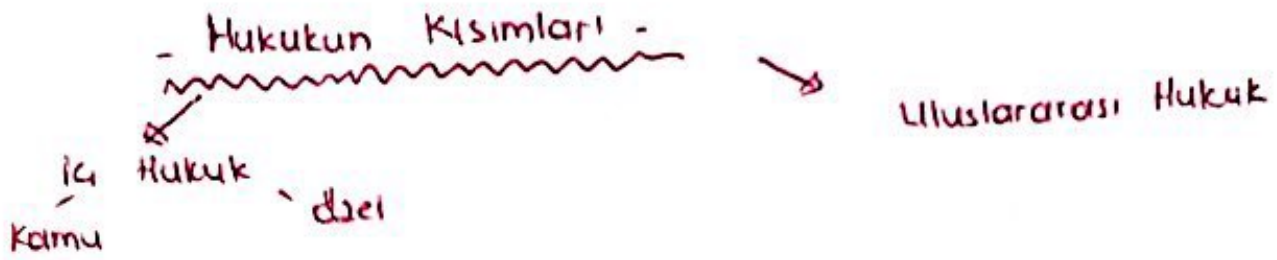
Metrukiyet: Bir normun hukuk normu olması için minimum etkililiğe sahip olmalı. Norm etkililiğini kaybetmek suretiyle geçerliliğini yitirmişse, hukuk dilinde metrukiyet denir.

Ahde Vefa: İnsanların verdikleri sözleri tutması gerektiğini dile getiren ilkedir. Hukukun temelinde var. Sözleşmenin tarafları birbirine verdiği sözler, sanki kanunmuş gibi bağlayıcıdır. Fransız hukukunda sözleşmeler tarafların kanunu...

"**loi des parties**"

Uluslararası antlaşmalar ortamında da etkili. Viyana Ant Hukuku zorunlu her antlaşma tarafları bağlar ve taraflarca iyi niyetle uygulanmalı.

Kanuna Karşı Hile: Kanunun bir maddesinin yasakladığı sonucu, kanunun diğer bir maddesinin verdiği imkan dan yararlanılarak ulaşılması kanunun ruhuna uyulur ama ruhu dğnenir. (4)

İÇ HUKUK

İç hukuk (ulusal hukuk), bir devletin kendi ülkesi içinde geçerli olan yazılı ve yazısız hukuk kurallarının toplamı iç hukuku oluşturur. konusuna göre kamu- bzel kaynakları bakımından yazılı-yazısız

ULUSLARASI HUKUK

uluslararası ve uluslararası kamu hukuku, iki veya daha fazla devlet arasında geçerli olan hukuk kuralların bütünüdür

Kısımları: Bölgesel veya evrensel olabilir. AİHM → bölgesel iken BM çerçevesinde akdedilen bir sözleşme evrensel iştir. (ahde vefa)

Temel: Uluslararası hukukun temelinde pacta sunt servanda Devletler birbirlerine "uluslararası anlaşma" usulle söz verir

- Uluslararası and. tarafların serbest iradeleriyle akdedilir.
- Anlaşmanın içeriğini taraf devletlerin karşılıklı rızalarıyla belirler.
- Anlaşma çok taraflı ise, anlaşmanın beğenmediği hüküme "çekinirce" (ihtirazî kayıt, reserve) koyabilir.
- Tarafların rızalarıyla sona erdirilebilir veya değiştirilebilir.
- Anlaşma taraflarını hukuk kuralı gibi bağlar.
- Diğer taraf uluslararası anlaşmadan dönemez.

İÇ HUKUK - ULUSLARASI HUKUK KARŞILAŞTIRMASI

1. Normatiflik Bakımından

Her iki tür kural da "olması gerekeni" ifade eder.

Bir şey emreder, yasaklar, izin verir.

2. Konuları Bakımından.

Her ikisi de "insan davranışını" düzenler.

3. Koyucuları Bakımından

Her ikisinde de "keşerî irade" söz konusu.
uluslararası h. hukuk normlarının koyucusu, bilatir bu normların muhatapı devletlerdir. Yani normun koyucusu ile muhatapı birleşir.

* İki hukukta normun koyucusu ile muhatapın aynı kişi olması sözleşme için geçerli. Diğer durumlarda muhatap ve koyucu aynı değil.

* Uluslararası hukukta devletlerin rızası üzerine dayalıdır. Bir devlet bu oluşuma katılmıyorsa, oluşumun kuralları onun için bağlayıcı değil.
"iki hukukun farkı"

* İki hukukta sözleşme dışında, normun koyucusu arasında eşitlik değil hiyerarşi vardır. Uluslararası s. devletlerin eşitliği ilkesi vardır.

4. Mueyyide Bakımından

İç hukuk müeyyidesi "cebir" dir. Kişinin kabul etmese zorla uygulanır. Uluslararası hukukta, kuralı ihlal eden güçlü devletse müeyyide uygulanması mümkün değildir. Mueyyide sorununu aşmak için öngörülmuş kurum ve mekanizmalar iç hukuktaki gibi yeterli değil.

Enamel uluslararası hukukta zorunlu yargı yetkisine sahip mah. yoktur. Uluslararası Adalet Divanı, ilgili devletin kabulüne bağlıdır.

Bir devletin başka bir devlete karşı Uluslararası Divana dava açabilmesi için devletten izin alınmalıdır.

AB Adalet Divanı - Altın zorunlu yargı yetkisi vardır. Ama devletle bu mah. kararını beğenmezse oluşumdan çıkabilir.

Sonuç olarak konu - normatifik bak. benzer.

mueyyide bakımından farklı

sözleşme dışında iç hukukta norm koyucu > muhatap farklı ve üstün

uluslararası hukukta devletler eşit koyucu-muhatarp birleşmiş

uluslararası hukukun varlığına yönelik tartışma

HANS KELSEN'e göre

uluslararası hukuk gerçek bir hukuktur.

"Mıslleme (reprisals) ve savaş (war)" müeyyidesidir

Cikartlarına hakıs olarak başka bir devlet tıf müdahale edilen her devlet mısllemeye başvurabilir. Mısllemenin uygulanmasında sıkıh lara da başvurulabilir. Mıslleme - savaş arasında pek fark kalmaz.

Mıslleme de devletin belirli cıkartlarına müdahale edilir

Savaş, devletin silahlı güçlerle yaptığı eylemdir.

(14)

- * Müslimane ve savaş hukukları fildir.
- * Mueyyide niteliğinde değilse hukuka aykırı fildir.
- * Mueyyide niteliğindeyse "haklı savaş (bellum justum)" >
- * Kelsen'e göre uluslararası h. teknik olarak mukemmel değil.
- * Çünkü kağıt kuralların uygulanması için organlar kuramamakta.
- * Uluslararası hukuk "ademi merkezliyet" halinde bulunmakta
- * " " ilkel toplum hukuku.
- * " " devletin iç hukukunu yaygılar önce tamamladığı evrimin daha ille safhasında bulunmakta.

Eğitir

1. Müslimane ve savaş uluslararası hukuk normunun ihlalinde başvuru biliri (bellum justum). Ancak u.h. normunun ihlali olmadık da savaş başvurulabilir. Savaşın hukuk normu ihlalinin mi yok sa başka sebeplerden mi olduğuna karar verecek organ yoktur.
2. Savaşın bellum justum a dayanarak başlatılma bile zarar gören devlet trf yürütülüyor savaş. Oysa mueyyidenin bu amaçla yetki lensirdiği kişi ve organlar trf uygulanmakta hukuk düzeninde.
3. Hukuk düzeninde cebri zorla uygulanır. Hukuk düzeninin cebri hepsinden büyüktür. Kişi baş edemez, ederse kendi hukuk düzenini kurduğu kabul edilir. Uluslararası hukuk n. ihlal eden devlete karşı zarar gören devlet savaş ilan etse bile uluslararası hukuk düzenine bağlı değil kendi silah gücüne bağlı.
- * Güçlü devlet u.h.n ihlal ederse, zarar gören devlet savaş arma ga cesdret edemez.
- * Mueyyidenin uygulanma şartı vardır. Savaşın şartı yok.
- * Devlet iç hukukun mueyyideni merkezlesmiş ve tekelleşmiştir uluslararası " " savaş ise tamamen ademi merkezliyet
- * Kelsen'e göre mueyyide ademi merkezliyetli olsa bile uluslararası hukuk düzeninin hukukiliğini ortadan kaldırmaz.
- * Asıl ademi merkezliyetli sistemde geçerli

İÇ HUKUK - ULUSLARARASI HUKUK ARASINDAKİ İLİŞKİLER

1. Dualist Teori

Birleşik Krallık, Kanada, Avustralya iç hukuk ve dış hukuk eşit, bağımsız ve ayrı iki sistem oluşturur. Bunların arasında geçerlilik yoktur. Dış hukuk, iç hukuku uygulanırsa o artık iç hukuk olur.

2. Monist Teorî

uluslararası hukuk ve iç hukuk aynı hukuk düzeninin parçalarıdır.
Dış hukuktaki sözleşme, orayadiletım sonra iç hukuk bakımından da bağlayıcı hale gelir.

Türkiye de monist sistemi uygulayan bir ülkedir.
Hukuka uygun olarak yürürlüğe konulmuş milletlerarası and. kanun hükümündedir.

Kamu Hukuku - Özel Hukuk Ayrımı

1. Menfaat Teorisi

Ulpianus'a göre kamu - özel h. ayrımı "korunun çıkarın niteliğine" göre
kamuun menfaati → kamu bireylerin çıkarlarını gözeten özel

Eleştiri: Menfaat kavramı nispi bir kavram.

Özel hukuktaki bazı ilişkilerde kamuun menfaati üstün görül-
müştür. Yani menfaat ölçüsü yetersizdir.

2. İlişkilerin Tarafları Teorisi: Yönetenler - Yönetilenler

Montesquieu'ye göre toplumda iki grup vardır.

Yöneten ile yönetilen arasındaki ilişki → kamu hukuku
Yönetilen ile yönetilen → özel hukuk.

Eleştiri → Yöneten ile yönetilen arasında özel hukuk ilişkisi olabilir.

3. Kuralların Mahiyeti Teorisi: Emredicilik - İrade Serbestisi

Burckhardt'a göre Emredici hukuk k. → kamu
Tamamlayıcı - yorumlayıcı → özel

Eleştiri Özel hukuk k. emredici nitelikte olabilir.

4. Uygulama Yöntemi Teorisi: Re'sen Uygulama

Bazı hukuk k. kendiliğinden → kamu

Bazı hukuk k. idarelerin istemesiyle uygulanır → özel

Eleştiri: Taccu, konut dokunulmazlığı, mala zarar verme bunlar
şikayete bağlıdır. Bunlar takibi şikayete bağlı suçlar

5. Egemenlik ve Sıfeler Teorisi

Sıfe (sıfeler)

Özel hukukta
camuda

sıfeler arası eşitlik

sıfeler üstü - üstlük ilişkisi

↓ Egemenlik hakkı

Ancak, devlet bazen özel bir kişiyi qbt hareket eder. Böyle
ilişkide bulunur. Burada özel hukuk vardır. (16)

Eleştirin iş hukuku. İş hukukunda eşitlik esası geçerli değildir. İş hukuku kamu mu, özel hukuk mu olduğu sorusuna yanıt yok.

Kamu Hukuku - Özel H. Ayırımını reddeden Teoriler

(5)

Duguit'in Teorisi: Hukuk tek bir kaynaktır. Devletin ve bireyin dışındadır.

Kelsen'in Teorisi: Hukuk, normlar hiyerarşisinden oluşmuştur. Tüm kurallar aynı normdan geçerliliğini alır.

Kamu - Özel Ayırımının Değerlendirilmesi

41

Kamu H ve Özel H. Karşılıklı Özellikleri

1. Östünlük bakımından: Kamu > Özel. Çünkü taraflardan biri devlet.
2. Emredicilik bakımından: Kamu h. kuralları emredici nitelikte. Özel hukuk k. bir kısmı emredicidir. Güçlülük değil. Bu kuralların etkisini taraflar serbest iradeleri ile kararlaştırabilir.
3. Kamu Yürütme - Özel Çıkar Bak.:
(Kamu) (Özel)
4. Tek Yanıtlılık - İki Yanıtlılık Bak.: İdari sd2 bir yana bırakılırsa, kamu hukuku işlemleri tek yanıtlıdır. Özel hukukta ilişkinin kurulması için karşılıklı irade beyanlarının uyumu önemlidir.
5. İratalık bakımından: Kamu hukuku işlemleri iratlıdır.
6. Hukuka Uygunluk Karinesi Bak.:
Kamu hukuku işlemlerinde hukuka uygunluk karinesi mevcut. Yani bir olayın aksi ispatlanıncaya kadar hukuka uygun olduğu ve hukuki sonuçlarını meydana getirir. Özel hukukta taraflar eşittir. Neşin hukuka aykırı veya uygun olduğu mah. kararından sonra ortaya çıkar.
7. Resen Uygulama Bak.:
Kamu hukuku k. resen uygulanır.
- 8) Görevli Mahkeme Bak.:
Özel hukukta (Asliye - Sulh), Kamu hukukunda idare hukuku alanında da idare mah. ve Danıştay, Vergi idare mahkemelerinde vergi mah. bakan Ceza hukukunda Ceza Mah.
- 9) Gelişmişlik bakımından
Özel > Kamu Kamu hukukun ceza h. dışında çok daha yeni ortaya çıkmış.

- Kamu Hukukun Dalları -

Kamu hukuku, bir devlet ile başka bir devlet ve bir devlet ile bireyler arasındaki ilişkileri düzenleyen hukuk kurallarının bütünüdür.

1. Uluslararası Hukuk (Devletler Hukuku)

Bir devlet ile diğer bir devlet veya devletler veya uluslararası kuruluşlar arasındaki ilişkileri düzenleyen hukuk t. inceleyen bilim dalıdır.

2. Anayasa Hukuku

Devletin temel kuruluşunu, yani şeklini, yapısını, organlarını, bu organlar arasındaki ilişkileri ve bireylerin devlet karşısındaki temel hak ve hürriyetlerini düzenleyen kuralların bütünüdür.

- Anayasa Hukukun Genel Esasları
- Türk Anayasa Hukuku

3. İdare Hukuku

İdarenin kuruluş ve işleyişini düzenleyen kamu h. dalıdır.

İdare, devletin yürütme organı dışında kalan kısımdır.

Merkez + yerinden yönetim kuruluşları vardır.

Konular: Kamu malları, kamu görevlileri, kamu hizmeti, kolluk

4. Vergi Hukuku

Devletin vatandaşlardan aldığı vergilerle temin eder.

5. Ceza Hukuku

Suçi oluşturan fiil ve davranışların nelerden ibaret olduğunu, bu fiil ve davranışlarda bulunanlara ne gibi müeyyide, cezalar uygulanacağını gösteren hukuk t. inceleyen kamu hukuku dalıdır.

6. Ceza Usul Hukuku

Kanunların suç saydığı fiilleri işleyenlerin takip edilmesi, yargılanması ve cezalandırılmasında, uygulanacak usullerin nelerden ibaret bulunduğunu gösteren hukuk t. inceleyen bir hukuk dalıdır.

- Özel Hukukun Dalları -

Özel hukuk, çok genel bir şekilde, kişilerin birebirleriyle olan ilişkilerini, eşlik ve irade serbestisi esasına göre düzenleyen hukuki kuralların bütünü olarak tanımlanabilir.

Kişinin doğumu, çocukların ana babalarıyla olan ilişkisi, kişinin ölmesi vb. olayları düzenleyen hukuk dalına medeni hukuk.

1. Medeni Hukuk

Kişilerin toplum içinde yaşaması bakımından bir hukuk ve değer ifade eden bütün eylem ve davranışlarını, işlem ve ilişkilerini düzenleyen hukuk kurallarının bütünüdür.

• Kişiler Hukuku

• Aile Hukuku

• Miras Hukuku

• Eşya Hukuku

Kişilerin bir eşya üzerindeki hakimiyet ve tasarruflarının nitelik ve türleri ile onların bu hakimiyet dolayısıyla diğer şahıslarla olan ilişkileri ni düzenleyen hukuk dalıdır.

2. Borçlar Hukuku

Borç ilişkisinin doğumunu, hükümlerini, türlerini ve sona ermesini inceler. 2'ye ayrılır. Genel hükümler - Özel hükümler

3. Ticaret Hukuku

Kişilerin ticari nitelikteki ilişkilerini düzenleyen hukuk k. bütünüdür.

• Ticari İşletme Hukuku

Ticari işletmeyi ve ticarî faaliyetlerini düzenleyen kanundur.

• Şirketler Hukuku

Şirketlerin kuruluşu, işleyişi, sona ermeleri ve ortakların hak ve borçlarını düzenleyen hukuk kurallarından oluşmuştur.

• Kıymetli Evrak Hukuku

Police, bono, çek gibi kıymetli evradın düzenlenmesini, bunların geçerlilik şartlarını, hukuk ve sonuçlarını, bunların devrini ve ödenmelerini düzenleyen ticaret hukukudur.

• Sigorta Hukuku

Sigorta, uğranılan zararın giderilmesi amacıyla yönelik kurum.

• Deniz Ticareti Hukuku

Ticaret gemilerinin denizde seyrüsefer ile bireyler arasında çıkan hukuki ilişkileri düzenleyen hukuk dalıdır.

4. Devletler Özel Hukuku

Özel hukuk alanında yabancılar unsurunu taşıyan hukuki ilişki, ihtilaf durumunda uygulanacak kuralları.

• Yabancılar Hukuku

Belli bir ülkede bulunan yabancıların sahip oldukları hakları ve devletler tarafından hukuk dalıdır.

• Vatandaşlık (Tabiiyet) Hukuku

Bir kişiyi ve şeyi devlete bağlayan hukuki ve siyasi bağdır. Tabiiyet denir.

• Kanunlar İhtilafı

Yabancılar unsuru taşıyan özel hukuk ilişkilerden doğan uyumazlıkların çözülmesinde hangi devletin kanunun uygulanacağı konularını ve bu çatışmaların hangi devletin mahkemesinde çözümleneceğini içermektedir.

• Milletler arası Usul Hukuku

Özel hukuk uyumazlıklarında mahkemelerin milletlerarası yetkilerini belirleyen kaidelerin bütünü, milletlerarası usul hukukunu meydana getirir.

5) İş Hukuku

İşçi ile işveren arasındaki iş ilişkisini düzenler. İşçi tanımında iş sözleşmesi borçlar hukukunda hizmet alacı diye tanımlanmıştır. Hizmet alıcılığı hizmet bedeni, fikri olabilir. Doktor, mühendis de bir işçidir. İşçiyi diğer çalışanlardan ayıran özellik işçinin işvere ne bağımlı olarak çalışıyor olması. Doktor, avukat vs diğer çalışanlar bağımsız çalışırlar.

• Bireysel İş Hukuku

İş hukukunun münhasıran işçi ile işveren arasında akdedilen iş sözleşmesi.

• Toplu İş Hukuku

• Sosyal Güvenlik

6) Medeni Usul

7) İcra ve İflas Hukuku

- YARGI -

- Anayasa Yargısı
- Adli Yargı
- İdari Yargı
- Uyuşmazlık Yargısı

- Yargı fonksiyonu, hukuki uyuşmazlıkların ve hukuka aykırılık iddialarının Türk milletini adına bağımsız ve tarafsız mah. kesin olarak görülmesi
- Anglo-sakson ülkelerinde yargı birliği
- Almanya - Fransa - İtalya vb. kadar Avrupasında yargı ayrılığı

- Türkiye'de Yargı Kolları -

Yüksek Mahkeme, kesin hükmü verme yetkisine sahip ve başka bir mahkemeye tabi olmayan mahkeme demektir.

Yargı Düzeni veya yargı kolu: kararları aynı mahkemede temyiz edilen mahkemelerin oluşturduğu düzen olarak tanımlanabilir.

<u>Yargı Kolu</u>	<u>Anayasa Y</u>	<u>Adli Y</u>	<u>İdari Yargı</u>	<u>Uyuşmazlık</u>
1st Derece Mah	Anayasa Mah	Yargıtay	Danıştay	Uyuşmazlık Mahkeme
Ara Derece Mah		Bölge Adliye	Bölge İdare	
İlk Derece Mah		Hukuk (Suh-i Asliye) Ceza (Asliye Ağır)	İdare Mah Vergi Mah	

Anayasa Yargısı

Anayasa Yargısı, konularının Anayasaya uygunluklarının denetlenmesi işidir.

Kuruluşu

2017 değişikliğiyle Anayasa Mah 15 üyeden oluşur.

TBMM

3 üye

2 → Sayıştay Genel K. kendi başkanı ve üyeleri arasından

1 → Baro başkanlarının serbest avukatları arasından

Her boş koltuk için gösterecekleri 3'er aday arasından

Her boş üyelik için ilk oylamada üye tam sayısının $\frac{2}{3}$ 'ü

ikinci oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu

salt çoğunluk sağlanamazsa;

En çok oy alan iki aday arasında en fazla oy alan kazanır.

CB

- 3 Yargıday } Genel Kurulunca her iki başkan ve üyeleri arasında her
 - 2 Danıştay } birer için göstererekleri 3'er aday içinden
 - 3 → En az 2'si hukukçu, hukuk fakültesi, siyaset b. dalında görev yapmış
 - 4 öğretim üyeleri
- Üst kademe yöneticileri, serbest avukatları, birinci sınıf hakim ve sayıcılar ile en az 5 yıl raporluluk yapmış Anayasa M. raporörleri arasından seçer

- TBMM'nin doğrudan doğruya üye seçme yetkisi yoktur.
- CB sadece 4 üyeyi doğrudan seçme yetkisi vardır.
- Seçilen üyeler 12 yıl görevde
- 65 yaşını dolduran emekli
- Bir daha seçilemez.

Görev ve Yetkileri

- Bazı Normların Anayasaya Uygunluğunu Denetlemek
Kanun
CB kararname
2018 öncesinde yürürlükte: KHK
TBMM iç tüzüğüne şekil ve esas bak. içinde

Ek yetkileri

- Yüce Divan sıfatıyla yargılamak
- Bireysel başvuruları karara bağlamak
- Siyasi partilerin kapatılması E. v
- " " " " Mali denetimini yapmak
- Yasama dokunulmazlığının kaldırılması kararlarını denetlemek
- MV düşmesi kararlarını denetlemek
- Uyusmazlık Mah. başkan seçmek

Anayasaya Uygunluk Denetimi

1. Soyut Norm (İptal Davası)

Organların bir kanun aleyhinde Anayasaya
gerçekleşen denetim

- ← CB
En fazla üye sahip 2 parti grubu
TBMM üye tam s. en az 10 mv

Şekil bozukluğu dayalı iptal davası

↓
Parti grubu dağınık.

- Somut bir olay - dava yoktur.

iptal davası açmalarıyla
iptal davası açma
suresi? 60 GÜN

10 GÜN

2) Somut Norm Denetimi (Hiraz Yolu) (Def-1 yolu)

Gözümlenmiş olan kararın karara bağlanmasının, o davada kullanılacak hukuk normunun anayasa uygunluğu denettir.

- Kararın

CB kararnameleleri (eski dönemden kalan KHK)

} Denetlenir.

3) Bireysel Başvuru Yolu

1. Yapı ve Çalışma Dışarı

Anayasa Mah. 2 Bölüm + Genel Kurul
(Bireysel başvuru) (Yüce Divan, iptal, Hiraz)

Bölmeler → Başkanvekili Başkanlığında 4 üye katılımı ile toplanır.

Genel Kurul → Başkan veya başkanvekili başkanlığında en az 10 üye ile toplanır.

Bölmeler ve Genel Kurul toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu

Anayasa değişikliğinde iptale

Siyasi partilerin kapatılması

Devlet yardımıının yoksun bırakılması

2/3 oy çoğunluğu

- Üyeler çekimser oy kullanamaz.

Anayasa Mah. Kararları

Aim kararları. Resmi Gazetede yayımladığı gün yürürlüğe girer
" " geride yürümez.

- ADLİ YARGI -

Olğan ve genel yargıdır.

Üst Derece Mahkeme Yargıtay

Büyük Genel Kurul

Hukuk Genel K.

Hukuk Daireleri

Ceza Genel K.

Ceza Daireleri

} Temyiz

Ara Derece

Bölge Adliye Mahkemesi (15 Adet)

Hukuk Daireleri

Ceza Daireleri

} İstinaf

İlk Derece Mahkeme

Hukuk Mahkemesi

Sulh Hukuk

Asliye Hukuk

Ceza Mahkemesi

Asliye Ceza

Ağır Ceza

} Birinciye

İlk Derece Mah.

1. Hukuk Mahkemeleri

Özel Hukuk (Medeni - borçlar vb) ilişkilerinden doğan hukuki uyumsuzlukları karara bağlamakta

Hukuk Mahk. Hükümeti ile bölgelerin coğrafi durumları ve iş yoğunluğu göz önüne tutularak belirlenen ilelerde HSK kararı alınarak Adalet Bakanlığına kurulur.

Sulh hukuk - Asliye hukuk tek hakimlidir.

Asliye ticaret mah → 3 hakimlidir.

İş durumu gereği hukuk mah birden fazla dairesi oluşturulabilir.

Görevleri

Sulh Hukuk Mah.

1. Kiralanan taşınmazların, kira ilişkilerinden doğan alacak davalarına
2. Taşınır ve taşınmaz mal ve hakkın paylaşılmasına ve ortaklığın giderilmesine ilişkin davalar
3. Taşınır - taşınmaz mallarda sadece zilyetliğin korunmasına yönelik dava
4. Diğer konuların sulh hukuk mah veya sulh hukuk hakimini görevlendirilgi bulunur

Asliye Hukuk Mah

Asil mahkeme. Başlıca mahkemenin görev alanına girmeyen her dava bu mahkemeye girer.

İhtisas Mahkemesi: → Başkonu + en az iki üye

→ Ticaret mah → Aile mah → Tüketici mah → Kadastro mah
→ Fikri ve sinai haklar hukuk mah

Gibi özel kanunlarla kurulmuş özel mahkemeler de vardır.

İhtisas (uzmanlık) mahkemelerdir. İhtisas Mah yoksa Asliye bakan.

Aile mah, her ilde ve 100.000 nüfus üzerindeki ilde kurulur

Hukuk Mah davayı davacı açar

Savcı bulunmaz.

CEZA MAHKEMELERİ

Asliye Ceza ve Ağır Ceza Mah

Ceza Mahkemeleri HSK kararıyla görevi alınarak Asliye Bak. kurulur

Asliye Ceza Mah tek hakimlidir.

Ağır Ceza Mah bir ~~bir~~ başkan ile yeterli kadar üye bulunur.

Adliye Ceza Mah:

Sulh ve ağır ceza mah dışındaki davalara bakar.

(A)

Ağır Ceza Mah: Yagma irtikap, nitelikli dolandırıcılık, hileli iflas, resmi belgede sahtecilik vb suçlarla müebbet, on yıldan fazla hapis cezası gerektiren suçlarla ilgili dava ve işlere bakar.

Her il ve büyük ilcelerde vardır.

Başkan ve 2 üyesi vardır. C savcısı da vardır.

İhtisas Mah: çocuk mah, trafik mah, fiktiv ve sinai mahkemeler

Ceza davalarını savcı açar. Savcı icla makamıdır.

Suç istediği sanılan kişiye **sanık**, zarar gören kişiye **mağdur** da katılan (**müdahil**) sıfatıyla katılabilir. Sanığı savunan avukat **müdafi** katılanı temsil eden **vekil**.

Hakimler HSK trf atanır.

Ara Derece (istinaf) Mah: Bölge Adliye Mah

istinaf mah karıştı üzerinde 2007 yılında kurulmuş olmasına rağmen 2016 yılında faaliyete geçmiştir.

Her bölge Adliye Mah en az 3 hukuk ve en az 2 ceza dairesi vardır.

ilk derece mah. verilen, kesin olmayan hükmü ve kararlara karşı bölge adliye mah yapılacak başvurulara istinaf başvurusu denir.

Görevleri: - **Adliye Duruşunun Hukuk Kısmı** -

Miktar veya değeri 5390 TL'yi geçmeyen malvarlığı davalarına karşı istinaf yoluna başvurulamaz.

Bölge Adliye Mah dosyayı inceler

ilk derece mah kararında hukuka aykırılık varsa karar kaldırılır.

başka yer mah gönderilmesine ve duruşma olmanın karar verir.

ilk derece mah kararı hukuka uygunsa istinaf başvurusu reddedilir.

- **Ceza Kısmı** -

3000 lira dahil para cezasına mahkumiyet hükümlerine ve 500 gün geçmeyen adli para cezasını gerektiren suçlardan beraat hükümlerine ilişkin olarak istinaf yoluna başvurulamaz.

istinaf kararı 7 gün içinde mah. dilekçe verilir.

Temyiz mah: Yargıtay

Yargıtay üyeleri, birinci sınıfa ayrılmış adli yargı hakim ve cumhuriyet savcıları arasından HSK tarafından seçilir.

Yapısı :

1) Ceza ve Hukuk Dairesi :

Her daire 1 başkan ve 4 üyenin katılımıyla toplanır. Salt çoğunlukla karar verir. Yargıtayda 15 hukuk ve 16 Ceza daireesi vardır.

2) Hukuk ve Ceza Genel Kurulları :

Her daireden en az 1 üye olmak kaydıyla kurullarda 20 üye bulunur. Yargıtay daireelerinin "bozma" kararına karşı istinaf mah verdiğini "direnme kararlarını" incelemektedir. Genel kurulların kararları kesindir.

3) Büyük Genel Kurul

Yargıtay Birinci Başkanı + Birinci başkanvekili + Daire başkanları + Üyeler + Y. C. Başsavcısı + Başsavcıvekili bulunur. En önemli görevi iclhadi birleştirilme.

Yargıtay ; sadece bölge adliye mahkemesi kararlarına karşı açıktır.

Hukuk Usulünde Temyiz Yolu

Bölge adliye mahk. kararına 2 hafta içinde temyiz yoluna başvurulabilir. Miktar ve değeri 72.070 TL'yi geçmeyen davalar başvurulamaz. Dosya, Yargıtay dairesine incelenir.

Onama kararı : Yargıtay h.d. Bölge Adliye m. kararını uygun görürse onama kararı verir.

Bozma Kararı : Bölge Adliye M. kararını bozabilir karar yollarsa. Bozulan karar " " " gönderilir. Mahkeme uyabilir veya direnebilir.

Uyarsa, yeniden yargılar. Bozmaya uygun olarak nihaiyetle bir karar verir. Bu karar da temyiz edilebilir.

Direnebilir. Direnme kararı temyiz edilebilir. Bu sefer Yargıtay Genel Kurulda incelenir, karar kesindir. Uymak zorunda.

Ceza Usulünde Temyiz Yolu

İlk derece mah. verilen 5 yıl veya daha az hapis cezası

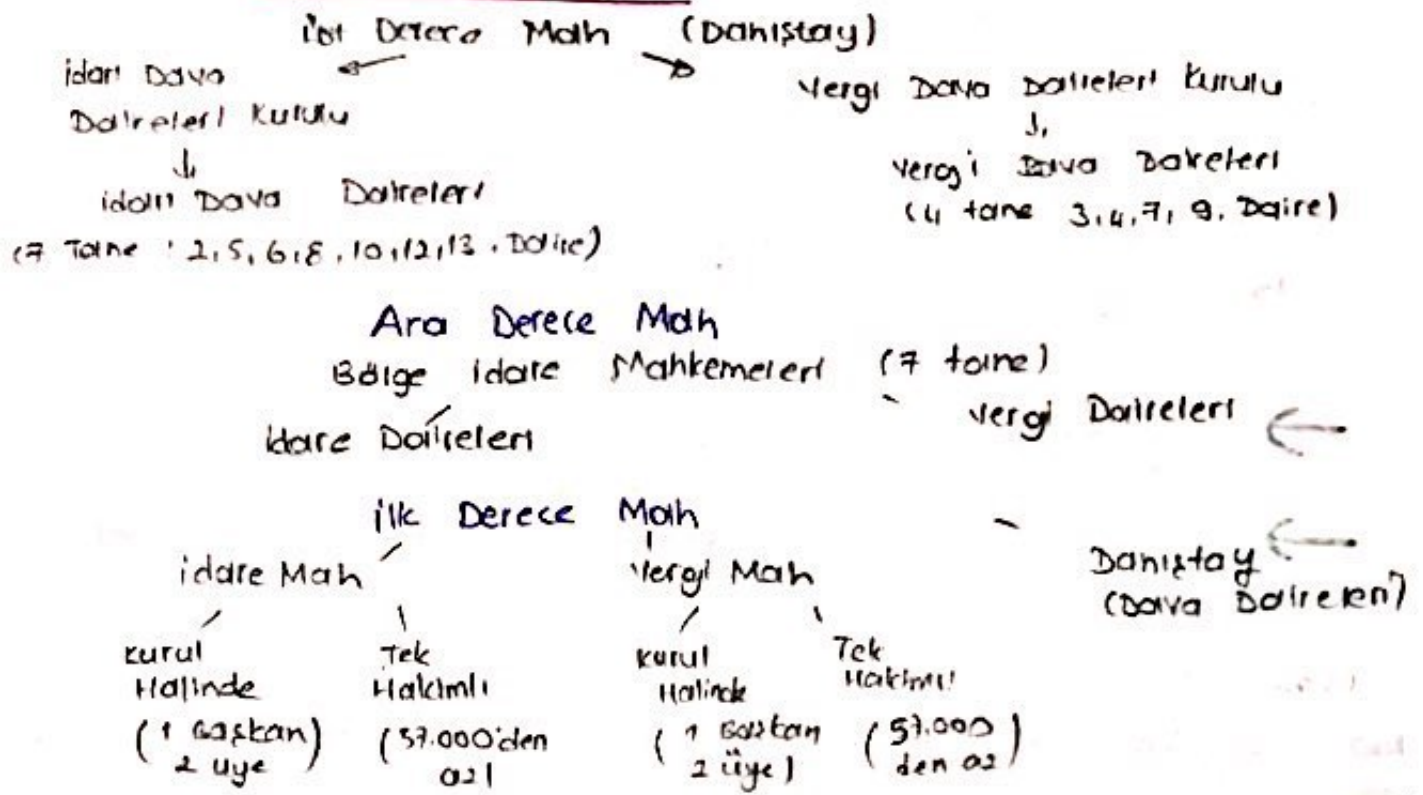
Adliye mahk. kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine dair Bölge Adliye mahk. kararına

temyiz açılmaz.

On yıl hapis cezası veya adli para cezasını gerektiren suçlardan

İlk derece mah. verilen kararları ile ilgili olarak istinaf :
başvurunun esasları reddine dair kararlara temyiz edilemez.

-İdari Yargı-

İdari Yargı, Devletin merkezi idare teşkilatının ve yerinden yönetim kuruluşlarının idari eylem ve işlemlerden doğan davaların görüldüğü dava.

İlk Derece (Bidayet) Mahkemesi

İdare ve Vergi mah. başkan ve üyeleri "halkim" statusundadır
HSK trf göreve alınırlar.

→ İdare Mahkemeleri

İdari yargı kolunun genel görevli ilk derece mahkemesidir
İdare mah., kurul olarak, kurul halinde (1 başkan + 2 üye) toplanır
veya çekişmeli olarak karar alır.

57.000' i aşmayan tam yargı davaları ile aynı miktarı aşmayan borusu belli bir parayı içeren idari işlemlere karşı açılan iptal davaları tek hakimle karara bağlanır.

→ Vergi Mahkemeleri

Genel bütçeye, il özel idareleri, belediye, köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzer mali yükümler ve bunların zım ve cezaları ile tarifelere ilişkin davalar

İmme mülklerinin Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasına ilişkin davalar

Danıştay (Dava Daireleri)

Çe kararları → CB kararnameleri dışındaki düzenleyici işlemlere bakanlıklar ile kamu kuruluşları, kamu niteliğindeki meslek kuruluş birinci çıkarılan ve ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemlere karşı açılacak iptal davaları buraya açılır.

Ara Derece Mah: Bölge İdare Mahkemeleri
Görevi, idare mah verdikleri karara karşı yapılacak istinaf başvurularını inceleyip karara bağlamaktır.

Temyiz Mahkeme: Danıştay
idari yargı kararların ve hükümlerin son inceleme mercisidir. Belli durumlara da ilk ve son derece dardı bakar.

→ 3/4'ü birinci sınıf hakim ve savcılar ile bu meslekten sayılan bir arasımdan HSK kurulu

→ 1/4'ü de nitelikleri kanunda belirtilen görevliler arasından CB tarafından

Görevleri

İdari Görevleri: Danıştayın imtiyaz şartlarına ve idareleri hakkında düşüncesini bildirmek

Yargısal

→ İlk Derece Mah: 24. maddede davalarının

1) Temyiz: istinaf başvurusu kararnaları + Danıştayın ilk mahkeme olarak bakacağı dava kararnalarına temyiz inceleme.

Oluşumu

Daireler + idari Dava Daireleri Kurulu - Vergi Dava D.K
icathatları Birleştirme Kurulu

Daireleri 11 Dava daresi + 1 idari daresi vardır.

Heyetler 1 başkan + 4 üye ile toplanır

Salt çoğunluk ile karar verilir

Tetkik hekim de bulunur

Danıştay Başkanlar Kurulu kararı kesindir.

İdari Dava Daireleri Kurulu

2811 - 35 uye

(8)

2 asil + 2 yedek üye (idari dava dairelerinden) + idari dava daireleri başkanları

Bölge idare mah. verilen direnme kararlarını incelemek
idari dava dairelerinden ilk derece mahkemesi olarak verilen kararları temyizden inceleyip karar vermek.

Vergi Dava Daireleri Kurulu

V.D.D Başkanları + her dava dairelerinden 3 asil + 3 yedek = 28

Toplantı yeter sayısı 11 dir.

Oy çokluğu ile karar verir.

Bölge i.m vergi dairelerine verilen direnme

vergi dava dairelerinden ilk derece mahk. olarak verilen kararlar.

İstihafı Birleştirme Kurulu

Danıştay Başkanı + Başsavcı + Başkanvekili + dava daireleri baş.

Toplantı yeter sayısı 31. en az.

İdari Yargının çalışma usulu idari yargılama usulu kanunu ile düzenlenmiştir
"1746"

İdari işleminden memnun olmayan kişi 60 gün içinde iptal davası açar

Tam yargı davası

İdari davalar yapılabilir. Duruşma yapılmaz.

iptal davasından red veya iptal

Tam yargıda mah. idarenin tazminat ödemesine veya davanın reddi sonuctan memnun olmayan istinaf veya temyiz başvurur.

İstinaf

İdare ve vergi mah. (2020 yılı itibarıyla 7000 TL'yi geçmeyen kararlar hariç) istinaf yoluna gidebilir

Taraflar 30 GÜN içinde bölge idareye başvurabilir.

Hukuki uygunluk bulursa mah. istinaf başvurusu reddine

* Hukuka aykırı ise ilk derece mah. kararını kaldırır.

Kendisi karar verir. Bu karar temyiz oluk değilse karar kesin.

Temyiz

Bölge idare mah. istinaf incelemesi üzerine verilip de idari yargılama usulu kanunun 46 im 14 bent halinde sayılmış davalar

(DE 24 maddesi, 176.000 TL den fazla olan tam yargı davaları)

Danıştay dava dairelerinin ilk derece mah. sıfatıyla baktığı davalardaki kararlara karşı, taraflar 30 GÜN içinde temyiz başvurur. (29)

Temyiz Mercii, Danıştay İdari Dava veya vergi dava dairelerinden biri, Danıştayın bir dairesinin ilk derece mah. olarak baktığı davalar.

• Temyiz Mercii: Danıştay İdari Dava Kurulu veya Vergi Daireleri Kurulu, hukuka uygunluk bak. incelenir.

- Temyiz incelemesinde kararın hukuka uygunluk bak. incelenir.
- Maddi hataların doğruluğu araştırılmaz.
- Karar hukuka uygunsa, onama değilse bozma kararı verilir.
- Kararın sonucu hukuka uygunsa, gerekçe aykırılık varsa, kararda birtakım maddi hatalar varsa Danıştay dairesi değiştirilerek onama kararı verilir.

→ Danıştay onama ve değiştirilerek onama kararı vermişse, bölge idare mah. kararı kesinleşmiş olur.

→ Bozma kararı vermiş ise, dosyayı bölge idareye gönderir. Bölge idare mah. bozmaya uyar ya da ditenir.

• Uyuma kararı, almış ise, dosyayı tekrar inceler, yeniden karar verir. Bu karar da temyizle ariktir.

• Direnme kararı vermişse, bu kararda ilgili tarafca temyiz edilmezse ilk karar kesinleşir.

→ Temyiz edilirse, dosya Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu trf incelenir. (Bölge Vergi kararı ise Vergi Dava Daireleri Kurulu)

• → Adı Geçen Kurul, kararı hukuka uygun bulursa karar kesinleşir.

→ Hukuka uygun bulmazsa, bölge idare mah. kararını hazırlar.

→ Artık bölge idare mah. dayanamaz. Uymak zorunda.

- Askeri Mahkemeler - (Kitaba bak)

Uyusmazlık Yargısı: Uyusmazlık Mahkemesi

Adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hukum uyusmazlıklarını kesin olarak çözümlenmeye yetkili.

Mahkeme, 1 Başkan + 6 asil + 6 yedek üyeden oluşur.

Uyusmazlık Mah. Başkanı Anayasa Mah. kendi üyeleri arasından seçilir.

Uyusmazlık Mahkemesine, Danıştay Genel Kurul

Danıştay Genel Kurulunca

doğu başkan ve üyeleri arasından;

üçer Asil + üçer yedek üye seçilir.

Toplantı yeter sayısı (asil üyelerin mazeretleri halinde yedek üyeler alınır.)

Arayışla idari ile diğer mah. uyusmazlığında Anayasa kararı esas alınır.
- Sayıştay -

Görevi :

(idari)
Merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderlerini TBMM adına incelemek ve denetlemek ve bu bütün gelir ve gider "sorumlularının hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak" (yargısal)

Subjekt mah. değildir.

Sayıştay kararları kesindir.

vergi ve mali yükümlülükler konusunda Sayıştay - Danıştay uyusmazlığında Danıştay kararları esas alınır.

Yargı Organına Hakim İlkeler

1. Tabii (Kanuni, Olağan) Hakim İlkesi

Tabii ilkesi, bir uyusmazlık hakkında karar verecek olan hakim, o uyusmazlığın doğmasından önce kanunen belli olmasını düşüren ilkedir.

Tabii mahkeme, yargılanacak olayın meydana geldiği anda o olayın yargılanması için kanunla kurulmuş mahkeme

Bir uyusmazlık ancak uyusmazlığın doğumu anında görevli ve yetkili olan mah. trf yargılanacaktır.

Tabii hakim ilkesinin doğal sonucu olağanüstü (istisnai) mah. kurulmasını yasaklamak. Olağanüstü mah.; dayatan sonra kurulmuş, belli bir olay veya belli kişileri yargılamak üzere kurulmuş mah. demek.

1920-27 İhtilal Mahk. olağanüstü mahkemelerdir.

1960 Yolsuzluk Mah.

2. Hakimlerin Bağımsızlığı İlkesi

3. Hakimlik Teminatı

Görevlerini her türlü maddi ve manevi baskıdan uzak olarak, huzur ve sükun içinde yerine getirebilmesi için hakimlerin azledilmeme, kendileri istemedikçe emekliliğe sevk edilmeme, maaşından yoksun bırakılmama, kendileri istemedikçe görev yerinin değiştirilmemesi

4. Hakimlerin Düşük İşleri : HSK

HSK 13 üyeden oluşur.

Kurulun Başkanı : Adalet Bakanı

Adalet B. Musteşarı Kurulun tabii üyesidir.

Kurulun 3 üyesi 1. sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hakim ve savcılar arasından

1 Üye, birinci sınıf olup, b.s.d.q.n.y idari yargı hakim ve savcılar
arasından Cumhurbaşkanınca

3 üye Yargıtay üyeleri

1 üye Danıştay üyeleri

3 üye YÖK hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar
arasından TBMM tarafından seçilir

3 üyenin en az biri avukatı, en az biri öğretim üyesi olmak zorunda